



När de som ska skydda attackeras

– en rapport om hot och våld mot poliser

Oktober 2019

 Polis
förbundet

Innehåll

Förord av ordförande Lena Nitz	3
Sammanfattning	5
Hot & våld mot poliser – ett hot mot demokratin	7
Grövre hot och våld	8
Högre andel utsatta	9
Motstånd, hot, slag och sparkar	11
Hot i internetåldern	12
Mörkertal och normalisering	12
Otillräckligt skydd och uppbackning	13
Kårtillväxt & säkerhetsskärpningar	15
Fler poliser	15
Låt poliser vara poliser	15
Rätt poliser	15
Stärkt personligt skydd	16
Stärk skalskyddet	16
Stärk identitetsskyddet	16
Skärp kraven kring utrustning	17
Större uppbackning från samhället	17
Följ upp blåljussabotage	17
Skärp straffen för våld och hot	17
Stärk rätten till kränkingsersättning	17
Om undersökningen	18

Polisförbundet © 2019

Formgiven av: FWD Reklambyrå AB

Foto framsida: Magnus Laupa



Förord av ordförande

Lena Nitz

De senaste åren har antalet poliser varit oförändrat medan befolkningen växt. Samtidigt har våldet ändrat karaktär och blivit grövre. Det sker oftare och är mer utstuderat. Ett återkommande exempel är att poliser genom falsklarm lockas in i bakhåll och attackerades med stora stenar. Ett annat är att poliser beskjuts med pyroteknik. De här våldsyttningarna uppstår inte i tillfällig affekt – så som ofta är fallet med exempelvis våldsamt motstånd. Det rör sig istället om en typ av våld som är planerat, utstuderat och inte har något annat syfte än att attackera en samhällsbärande yrkesgrupp.

Men inte bara våldet har ändrat karaktär, det har även hoten. Tidigare riktades de mer mot ”uniformen” eller mot kåren. Nu riktar de allt oftare in sig på individen och på privatlivet. På nätet är det lätt för den som har namnet på en polis att leta rätt på bostadsadress, namn på barn, var barnen går i skolan. Det här har gjort att hoten kommit närmare, att de blivit mer personliga.

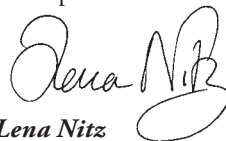
Polisers unika uppdrag gör att kårens säkerhet och trygghet är värda ett extra skydd. Den som är satt att hjälpa och skydda andra måste själv känna sig skyddad, och att samhället står bakom en. Därför är det viktigt att brott mot poliser straffas och att straffskalorna speglar brottens allvar. Det är också viktigt att poliser tilldöms kränkingsersättning. I båda fallen handlar det om att från samhällets sida markera att hot och våld mot poliser inte är acceptabelt och att det inte är någonting som poliser måste tåla.

En annan välbehövlig markering när det gäller polisens trygghet och säkerhet vore att försvåra kartläggningen av polisens privata förhållanden i syfte att hota eller på annat sätt skada. Med nuvarande ordning är det alldeles för lätt att ta reda på polisens namn, vilket även drabbar deras respektive, deras barn och släktingar.

Det finns fler områden där säkerheten för poliser behöver stärkas, ner i detaljfrågor kring västar, hjälmar och skalskydd. Men ska polisens utsatthet minska måste vi framförallt bli många fler. I dag gör löner, villkor och utsatthet att poliser lämnar yrket för en tryggare tillvaro någon annanstans, där lönen och villkoren är bättre.

Ska fler kollegor vara villiga att fortsätta att utsättas för de påfrestningar och risker polisyrket innebär måste de också kompenseras för det. De måste också kompenseras för det mycket stora ansvar yrket medför och för dess enorma komplexitet. För att det ska kunna ske måste våra politiker vara beredda att fortsätta att skjuta till pengar till polislöner, igen och igen, tills vi kommer upp i rätt nivåer.

Får vi fler erfarna poliser att stanna i yrket och fler att komma tillbaka, samtidigt som vi får fler av det rätta virket att utbilda sig till polis, då kommer vi alla att stå som vinnare. Med rätt resurs för att arbeta mot hot och våld får vi inte bara en tryggare, mindre utsatt poliskår utan också ett tryggare Sverige.



Lena Nitz
Polisförbundets ordförande

Sammanfattning

Resultatet av en undersökning Polisförbundet låtit göra via Novus, bland 2 943 poliser, visar att:

Polisers angivna utsatthet för hot, våld och annan otillbörlig påverkan har ökat med två procentenheter sedan 2017, från 40 procent till 42 procent. I ingripandeverksamheten har utsattheten ökat med fyra procentenheter, från 68 till 72 procent.

Ställda inför konkreta exempel på hot eller våld uppger ännu fler, varannan polis (50 procent), att de utsatts. Verbala hot är vanligast följt av våldsamt motstånd, spott, sparkar och slag. Högst är utsattheten i gruppen ingripandepoliser där drygt åtta av tio (84 procent) utsatts.

Närmare två av tre (63 procent) upplever att hot och våld mot poliser har ökat de senaste två åren. Ingen upplever att det har minskat.

Sett över en femårsperiod anser drygt hälften att våldet blivit grövre (52 procent), mer utstuderat (37 procent) och sker oftare (32 procent).

Utvecklingen för hot uppfattas på samma sätt, att de blivit grövre (50 procent), mer utstuderade (39 procent) och sker oftare (37 procent).

Närmare en av tio (9 procent) uppger att deras yrkesval varit orsaken till att familjemedlemmar utsatts för hot, våld eller trakasserier.

Få poliser anmäler allt de utsatts för. Bara 22 procent anmäler 90–100 procent av alla incidenter. 23 procent anmäler så lite som 0–9 procent av allt de utsatts för. Den låga anmälningsbenägenheten gör att det finns ett stort mörkertal i den officiella statistiken över hot och våld mot poliser.

Drygt åtta av tio (84 procent) anser att det sällan eller aldrig finns tillräckligt många poliser i yttre tjänst för att på bästa sätt hantera potentiellt eller faktiskt våld mot poliskollegor.

Två av tre (66 procent) anser att skalskyddet på stationen/arbetsplatsen där de jobbar är otillräckligt.

Närmare tre av fyra (72 procent) anser att skyddet av deras id-uppgifter är otillräckligt.

Närmare hälften (46 procent) har en tung väst som inte är personlig. Drygt en av tre (35 procent) har en ballistisk hjälm som inte är personlig.



Polisers uppdrag att upprätthålla lag och ordning samt att värna människors demokratiska fri- och rättigheter försvåras om poliser själva utsätts för våld, hot, trakasserier och annan otillbörlig påverkan i arbetet. Mer måste därför göras för att minska polisens utsatthet.

Fler poliser

En faktor av avgörande betydelse för att kunna hantera hot och våld på bästa sätt är att antalet poliser ökar. För att få fler att stanna i yrket, fler att återvända till yrket och fler med rätt förutsättningar att söka sig till polisutbildningen krävs:

- Högre löner.
- Bättre villkor.
- Ökade karriär- och utvecklingsmöjligheter.

Låt poliser vara poliser

Polistid kan också frigöras här och nu genom att:

- Avlasta poliser administrativt.
- Renodla uppdraget.

Rätt poliser

För att klara av den egna utsattheten men också för att rätt kunna hantera den föränderliga hotbilden i samhället behövs rätt utbildning.

- Reformera polisutbildningen till en 3-årig högskoleutbildning.
- Öka utbudet av fort- och vidareutbildning.
- Genomför nödvändig kompetensutveckling.

Stärkt personligt skydd

Även säkerheten kopplad till arbetsplatsen och till utrustning behöver skärpas. Några exempel:

- Stärk skalskyddet av stationer och arbetsplatser.
- Stärk identitetsskyddet så att polisens personliga uppgifter inte är lika lättillgängliga som i dag.
- Skärp kraven kring utrustning.

Större uppbackning från samhället

Samhället måste bättre värna sina samhällsberärande funktioner. Några exempel på hur:

- Följ upp den nya brottsrubriceringen ”blåljus-sabotage” så att praxis innebär att straffskalan används på ett sätt som visar på brottets allvar.
- Skärp straffen för våld och hot mot tjänsteman även när det gäller brott av normalgraden.
- Stärk polisens rätt till kränkingsersättning.

Hot och våld mot poliser

– ett hot mot demokratin

Poliser är satta att upprätthålla lag och ordning, att jobba för människors trygghet och för deras möjligheter att utnyttja sina demokratiska fri- och rättigheter. Om en yrkesgrupp med ett så stort och viktigt ansvar utsätts för våld, hot, trakasserier och otillbörlig påverkan kan det påverka såväl polisens möjlighet att upprätthålla lag och ordning som möjligheten att värna människors demokratiska rättigheter. Polisens utsatthet på jobbet är därför mer än en intern arbetsmiljöfråga – det är en samhällsfråga.

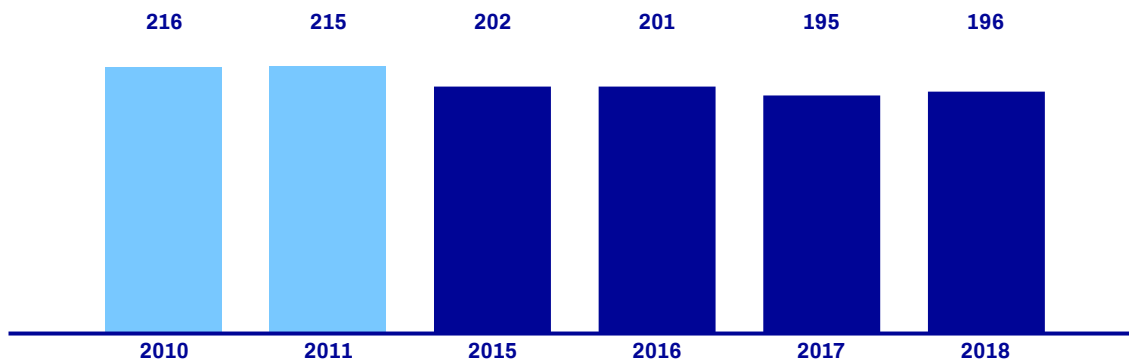
Flera samhällsförändringar under senare år kan kopplas till en ökad utsatthet för poliser. Exempelvis har den grova kriminaliteten blivit ännu grövre i sina våldsytringar. Det syns främst i ökningen av antalet skjutningar. Döds-skjutningarna i form av kriminella uppgörelser är nu uppe i 30–40 per år, nivåer vi inte sett i Sverige tidigare. Det höga antalet skjutningar tyder på en god vapentillgång i kriminella miljöer. Många poliser arbetar därmed i en farligare miljö

där fler av de grovt kriminella de möter kan vara potentiella bärare av skjutvapen.

Ökningen av så kallade utsatta områden – speciellt av de områden som klassas som särskilt utsatta – har också inneburit stora förändringar i polisarbetet, bland annat för att där finns grupperingar som aktivt motarbetar och till och med attackerar polis och annan blåljuspersonal.

Parallellt med utvecklingen ovan har polistätheten sjunkit kraftigt, från 216 poliser per 100 000 invånare år 2010 till 196 poliser per 100 000 invånare år 2018. Samtidigt som de grovt kriminella flyttat fram sina positioner har alltså poliskåren blivit kraftigt decimerad i förhållande till invånarantalet. Även räknat i antal poliser anställda vid Polismyndigheten har poliskåren krympt – från 20 292 poliser år 2010 till 20 040 år 2018. Året dessförinnan var antalet poliser nere på 19 741.

Antal poliser per 100 000 invånare



Antalet poliser har minskat, från närmare 20 300 år 2010 till 20 040 år 2018. Under samma period har befolkningen växt från 9,4 miljoner till 10,2 miljoner vilket medfört att antalet poliser per 100 000 invånare minskat kraftigt. Källor: Polismyndigheten, SCB

Grövre hot och våld

I en undersökning som Polisförbundet gjort via Novus bland 2 943 medlemmar beskriver en polis utvecklingen så här: *”Det är nästan som att viljan och förmågan att attackera poliser har ökat i takt med att vi blivit färre”.*

En annan beskriver det som att de gängkriminella ser polisen som *”en motståndare som man anser sig ha rätt att idka våld och hot mot, för att skrämmas och vinna mark”.*

Många poliser i undersökningen ger uttryck för att det skett attitydförändringar i samhället som innebär att det både blivit vanligare att hota verbalt men också att fysiskt ge sig på poliser.

”Det som tidigare var verbala hot har ändrats till att bli fysiskt våld mot poliser. Oftast är det flera personer som tillsammans går på enstaka poliser”, skriver en polis.

En annan beskriver problemen som mer generella: *”Respekten för polisen har minskat. Hela tiden ifrågasätts våra arbetsuppgifter och ingripanden.*

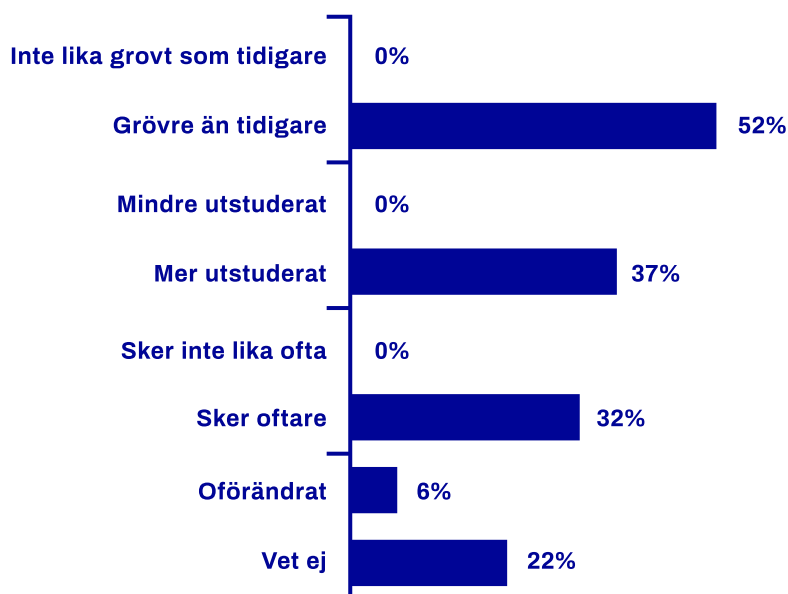
Tidigare var ordet ’snutjävvel’ och kanske en spark det grövsta man råkade ut för. Nu misshandlas och hotas anhöriga till kollegor. De som jobbar ute möts med förakt, hot och angrepp i former som inte förekom tidigare”.

På frågan hur våldet utvecklats de senaste fem åren anser 52 procent av de svarande att det blivit grövre, 37 procent att det blivit mer utstuderat och 32 procent att det sker oftare.

”Det har blivit fler bakhåll och riggade situationer. Det senaste var i Tensta där en patrull blev inlurad för att sedan mötas av ett 20-tal ungdomar som stökade runt. Samtidig kom en person från sidan och slog ner totalt tre poliser bakifrån när de var upptagna med varsin antagonist”.

Utvecklingen för hot uppfattas på samma sätt, att hoten blivit grövre (50 procent), mer utstuderade (39 procent) och sker oftare (37 procent). Många lyfter fram att det har blivit enklare att hota enskilda poliser jämfört mot tidigare när det var vanligare med hot riktade mot kollektivet.

Hur anser du att våldet mot poliser utvecklats de senaste fem åren? (Flera svar möjliga)



Antal svarande: 2 943 personer

Högre andel utsatta

Att polisens utsatthet för hot och våld ökat de senaste två åren är en uppfattning 63 procent av de tillfrågade poliserna delar. Ingen anser att den minskat.

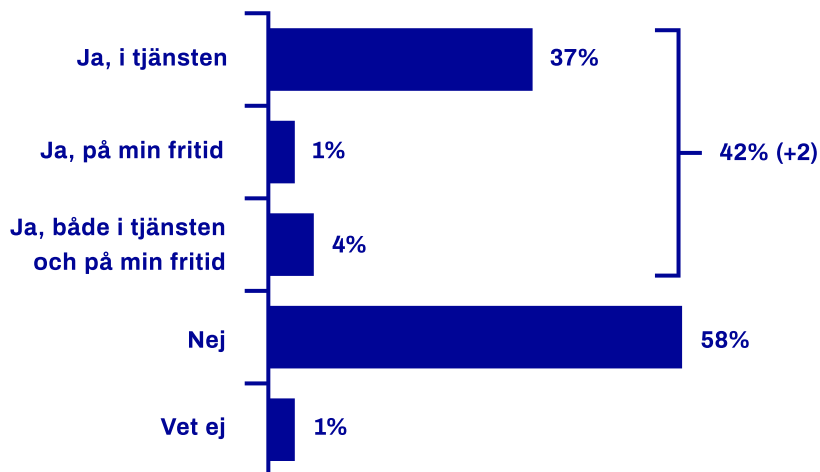
Tittar man på **faktisk utsatthet** har det också skett en ökning av andelen poliser som uppger att de utsatts för hot, våld, trakasserier eller annan otillbörlig påverkan de senaste 12 månaderna.

42 procent uppger nu att de blivit utsatta, jämfört mot 40 procent när samma fråga ställdes 2017.

Tittar man enbart på poliser inom den mest utsatta verksamheten, ingripandeverksamheten, är ökningen större. 72 procent uppger att de under året som gått utsatts för hot, våld, trakasserier eller annan otillbörlig påverkan, jämfört mot 68 procent i undersökningen 2017.

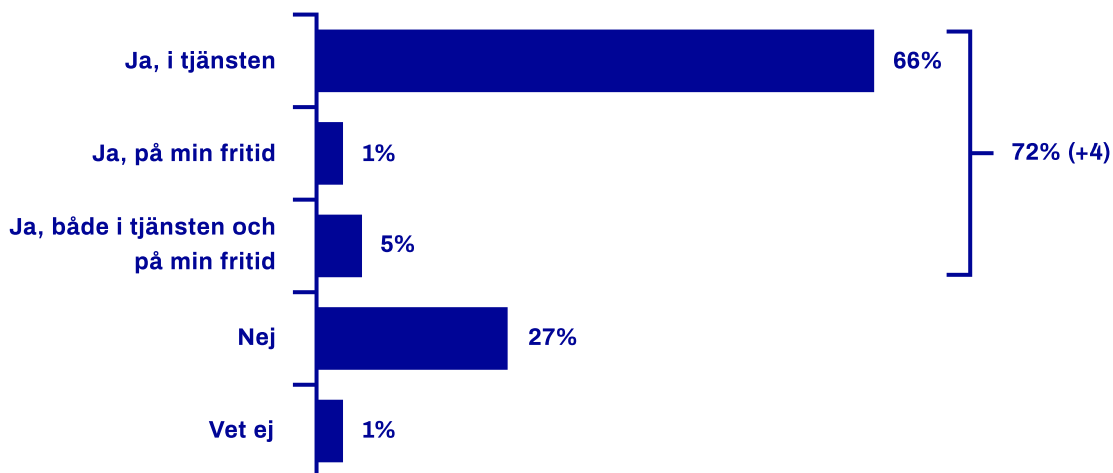
Har du blivit utsatt för hot, våld, trakasserier eller annan otillbörlig påverkan i din myndighetsutövning de senaste 12 månaderna? (Totalt & i ingripandeverksamheten)

Totalt



Antal svarande: 2 943 personer.

Siffror för ingripandeverksamheten



Antal svarande: 1 114 personer.

Utsattheten för hot, våld och annan otillbörlig påverkan bland de som jobbar inom ingripandeverksamheten.

73% utsatts för verbala hot.

25% utsatts för sparkar.

69% utsatts för våldsamt motstånd.

25% blivit spottade på.

24% utsatts för slag.

16% fått stenar/flaskor kastade på sig.

15% beskjutits med fyrverkerier/pyroteknik.

7% utsatts för bett.

11% hotats med tillhygge.

7% råkat ut för försök till påkörning (av fordon eller person).

3% utsatts för våld med tillhygge.

3% blivit påkörda (fordon eller person).

9% hotats med kniv.

1% gett andra exempel på våld de utsatts för.

1% utsatts för våld med kniv.

1% hotats med skjutvapen.

Antal svarande: 1 114 personer.



Foto: Lisa Mattisson/DN/TT

Motstånd, hot, slag och sparkar

Ju mer Polisförbundet konkretiserar frågorna kring hot och våld desto fler svarande inser att de utsatts. På en inledande fråga om man utsatts för hot, våld, trakasserier eller annan otillbörlig påverkan i myndighetsutövningen de senaste 12 månaderna svarade 42 procent ja. Ställda inför om man utsatts för våld, hot, trakasserier, skadegörelse eller annan otillbörlig påverkan ökade siffran till 44 procent.

När de svarande sedan ställdes inför konkreta exempel, som ”verbala hot”, ”slag”, ”sparkar”, ”spott”, ”våldsamt motstånd” med mera, insåg 50 procent av de svarande att de utsatts för något av detta de senaste 12 månaderna.

I gruppen ingripandepoliser har hela 84 procent blivit utsatta. Verbala hot och våldsamt motstånd är vanligast. Bland ingripandepoliser har 73 procent det senaste året utsatts för hot och 69 procent har utsatts för våldsamt motstånd.

Var fjärde ingripandepolis (24–25 procent) har utsatts för slag, sparkar och spott. Spott kan framstå som relativt harmlöst men kan få stora konsekvenser i form av långvarig medicinering och i värsta fall sjukdom.

”Blev spottad i ögonen. Gärningsmannen bar på både hepatit och hiv...”

Hot i internetåldern

En utveckling när det gäller hoten är som tidigare nämnts att de blivit grövre, mer utstuderade och sker oftare. Men den tekniska utvecklingen har också inneburit nya sätt att inhämta information som används i hoten, och nya vägar att framföra hoten. Bland annat har det blivit enklare att få fram information om polisens familjemedlemmar och även enklare att kontakta dessa.

"Hoten har blivit tydligt inriktade mot polisens familjer. Speciellt deras barn. I mitt jobb som personsäkerhets-handläggare träffar jag oftare kollegor nu än för ett par år sen", skriver en polis.

Om sättet att framföra hoten skriver personsäkerhetshandläggaren: *"Sociala medier har blivit en ingång för hotaktören att få kontakt med poliser och deras familjer. Många äldre familjemedlemmar vet inte hur man hanterar sociala medier för att skydda sig och blir därmed en lätt ingång".*

I undersökningen har 9 procent av de svarande uppgett att deras yrkesval varit orsaken till att familjemedlemmar utsatts för hot, våld eller trakasserier.

Att gärningspersoner kan söka information om poliser och deras familjer och sedan ta kontakt via exempelvis mejl eller sociala medier beror på att poliser är lätta att identifiera. Det som i folkmun kallas för polisleg, polisens tjänstekort, innehåller såväl fullständigt namn som personnummer. Dessutom använder poliser sitt namn när de avrapporterar.

"Har man gripit en person som spottat eller hotat en, eller har man omhändertagit en berusad person, så står ens namn i papperen. Det gör det lätt för personen att ta reda på var man bor och så har man plötsligt en krossad ruta hemma. Det har flera kollegor råkat ut för", skriver en polis.

Hot i sin grövsta form är dödshot, riktade mot polisen, dennes familj, släkt eller vänner. Med information om bostadsadress, namn på personer som står polisen nära eller uppgifter om barnens skola blir hoten mer personliga.

"En kille jag rapporterat för drograttfylla planerade att komma åt mig genom min dotter. Han pratade om att misshandla henne rejält för att sedan dumpa henne sönderslagen på min gårdsplan".

Mörkertal och normalisering

Majoriteten av de hot- och våldshändelser som poliser utsatts för anmäls inte. Bara 22 procent av poliserna i undersökningen uppger att de anmäler 90–100 procent av allt de utsatts för. 23 procent uppger att de anmäler en så låg andel som 0–9 procent av alla hot- och våldshändelser de utsatts för.

"Anmäler bara om det är riktigt grovt eller om personen är farlig, annars får det passera", skriver en polis.

"Anmäler bara våld mot mig om jag får fysiska skador. Om jag skulle anmäla alla hot och mindre våld jag blir utsatt för tar det för mycket tid", skriver en annan.

Flera anger att det inte är någon idé att anmäla eftersom det ändå inte leder till någonting och dessutom sällan resulterar i kränkningssättning eftersom domstolar återkommande hänvisar till att poliser måste tåla visst hot och våld i sin yrkesutövning.

"Det är alldeles för krångligt med anmälningsupptagning när man själv är målsägande. För lång utredningstid och för liten chans till ersättning gör att det inte blir värt mödan", summerar en polis.

Men såväl enkätsvar som fritextsvar visar att kåren är delad i frågan om att anmäla eller inte: *"Alla angrepp på polisen ska anmälas! Vi ska inte resonera som domstolarna brukar, att poliser ska tåla detta. Vi ska inte tåla något överhuvudtaget, inte ens nedsättande språkbruk",* skriver en polis.

En annan uttrycker sig mer resonerande: *"Alla de hot etcetera som man mottagit under åren från personer med missbruksproblem eller liknande kändes tidigare meningslösa att anmäla. Nu tänker jag annorlunda. Det allra mesta borde anmälas för att påvisa utsattheten i yrkesrollen".*

Vissa är mer pragmatiska i sina resonemang: *"Allt som känns äkta och det som blivit våldsamt med skador brukar jag skriva på. Dock drar jag mig för att göra 'onödiga' anmälningar då det krånglar till min planering med extra tingsrättsförhandlingar..."*

Någon skriver rakt ut att man blir avtrubbad som polis, vilket är en förklaring till att hot och våld inte anmäls. Händelserna blir normaliserade och anses tillhöra polisvardagen: *"Man slutar reflektera över att det är hot man utsätts för. Detsamma gäller våldsamt motstånd"*.

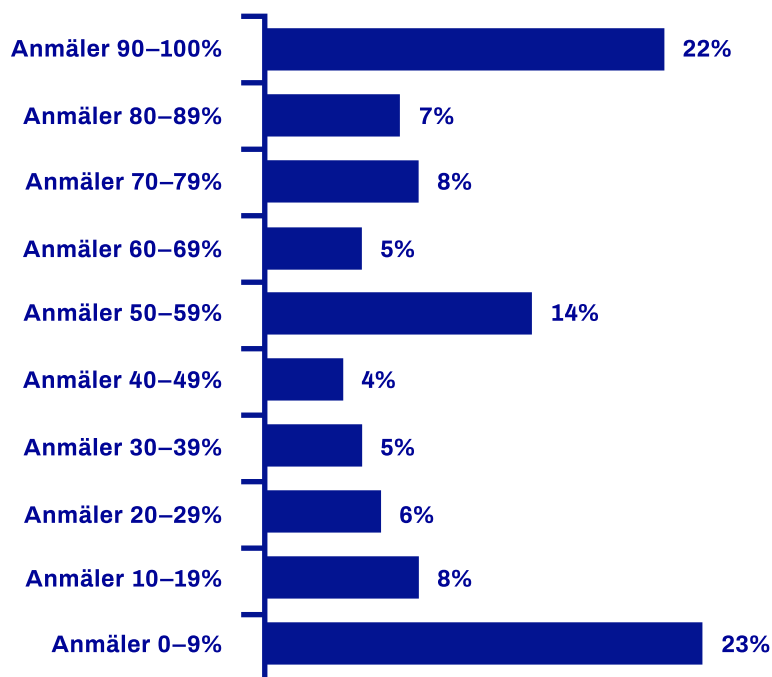
Polisers olika anledningar till att inte anmäla medför att det finns stora mörkertal i statistiken över polisets utsatthet. Följden blir att varken arbetsgivaren eller politikerna har någon officiell statistik att förhålla sig, göra uppföljningar mot eller ha som underlag för viktiga beslut.

Otillräckligt skydd & uppbackning

I många av enkätens fritextsvar ger poliser bilden av att de inte känner sig uppbackade av samhället när de utsatts för hot och våld. De har låg tilltro till domstolarna när det kommer till möjligheten att få upprättelse för det man utsatts för i sin yrkesutövning.

En polis berättar exempelvis om en person som dömdes för flera grova brott samt för förgripelse mot tjänsteman: *"Hovrätten rev upp tingsrättens skadeståndsdel på 5 000 i kränkning... Men det spelar egentligen ingen roll då jag aldrig fått en krona utbetald av alla skadestånd jag tilldömts under mina 24 år i yttre tjänst"*.

I vilken utsträckning anmäler du hot och våld du själv utsätts för i tjänsten?



Antal svarande: 2 277 personer.



Återkommande tar poliser upp att det i domar ofta står att poliser ska "tåla att bli hotade, bespottade eller slagna". Någon upplever det så illa som att *"staten har satt det i system att vi inte ska få någon ersättning och när vi väl försöker få det är det väldigt jobbigt med all administration. Om domstolen dömer ut exempelvis 10 000 kronor i skadestånd och misstänkt inte kan betala och vi vänder oss till Brottsoffermyndigheten så överprövar de domstolens beslut och sänker beloppen"*.

En annan polis uttrycker det så här: *"Varken Polismyndigheten eller andra samhällsaktörer värderar vår insats i samhället tillräckligt högt, trots att vi gör sådant som ingen annan vill, kan eller vågar. Vi blir hotade och kränkta men inget görs åt det"*.

Uppgivna poliser utan tro på att de ska få upprättelse anmäler inte när de blivit utsatta: *"Min erfarenhet säger att det inte lönar sig. Under hela min karriär har man fått höra att man får tåla vissa saker i tjänsten, bara för att jag arbetar som polis. Det känns orättvist"*.

Men det är inte bara lagar och rättstillämpning som poliser är kritiska mot. Många anser att inte heller arbetsgivaren gör tillräckligt för att skydda dem.

I vår undersökning anser 66 procent att skalskyddet på den station eller arbetsplats de utgår från är otillräckligt. 72 procent anser att deras id-uppgifter inte är tillräckligt skyddade. I id-frågan gick Polismyndigheten nyligen fram med ett förslag på att polisens personnummer och fullständiga namn inte ska finnas på tjänstekortet. Men som Polisförbundet då påpekade i flera medieintervjuer innebär det inget skydd för den som har ett lite ovanligare efternamn.

Många ser också den uppkomna polisbristen som ett uttryck för samhällets bristande uppbackning. Först 2017, då polistätheten var nere på 195 poliser per 100 000 invånare efter att under ett par år ha legat på 215–216 poliser per 100 000 invånare, fattades politiska beslut om att satsa på fler poliser. Men eftersom nyrekrytering och utbildning av fler poliser tar tid kommer polisbristen inte att vara löst än på några år. Med nuvarande polistäthet anser 84 procent av de svarande att det sällan eller aldrig finns tillräckligt många poliser i yttre tjänst för att på bästa sätt hantera potentiellt eller faktiskt våld mot poliskollegor.

Kårtillväxt och säkerhetsuskärpningar

Med tanke på det viktiga uppdrag poliser har, att upprätthålla lag och ordning samt att värna människors demokratiska fri- och rättigheter, är det av största vikt att poliskåren har de rätta förutsättningarna för att kunna göra ett riktigt bra jobb. Därför behöver mer göras för att minska polisens utsatthet för våld, hot, trakasserier och annan otillbörlig påverkan i arbetet.

Fler poliser

En faktor som är av helt avgörande betydelse när det kommer till polisens utsatthet är antalet kollegor. Att drygt åtta av tio poliser i undersökningen anser att det sällan eller aldrig finns tillräckligt många poliser i yttre tjänst för att på bästa sätt hantera potentiellt eller faktiskt våld mot poliskollegor är talande för hur poliser upplever situationen. Men här handlar det inte bara om att ha den rätta numerären för att kunna lösa akuta situationer utan också om att mäta med den fortsatta hanteringen av våld och hot, om att kunna klara upp brotten och om att kunna avlasta hårt utsatta kollegor. Polisförbundet anser därför att ett fortsatt arbete med att lösa den akuta polisbristen är absolut nödvändigt.

För att bli fler krävs ytterligare satsningar som gör polisyrket mer attraktivt så att fler erfarna poliser – trots utsattheten – anser det värt att stanna i yrket, och för att få fler med rätt förutsättningar att söka sig till yrket. Polisyrket behöver uppvärderas med **högre lön, bättre villkor och ökade karriär- och utvecklingsmöjligheter**. I dag kan en polis genom att byta yrke både höja lönen med flera tusen kronor, få bättre villkor och utvecklingsmöjligheter samt en mindre utsatt arbetsmiljö.

Arbetet med villkor och utvecklingsmöjligheter måste därför fortsätta samtidigt som politikerna inte får släppa frågan om att bevilja anslag som gör fortsatt högre löneökningar för poliser möjliga. Trots politiska satsningar i två budgetar ligger polislönerna fortfarande flera tusen kronor under den statliga medellönen.

Låt poliser vara poliser

Tillgången till poliser som kan ägna sig åt polisiära uppgifter kan också ökas genom att avlasta poliskåren administrativt och genom att renodla uppdraget.

Beräkningar Polisförbundet låtit göra visar att 375 administratörer skulle kunna frigöra polistid motsvarande 750 poliser i yttre tjänst. Även utredartid skulle kunna frigöras på motsvarande sätt. Skulle man dessutom plocka bort exempelvis stora delar av de transporter som poliser utför – och som skulle kunna skötas av andra aktörer – frigörs ytterligare värdefull polistid som behövs här och nu.

Rätt poliser

För att klara av den egna utsattheten, men också för att rätt kunna hantera den föränderliga hotbilden i samhället, behövs inte bara fler poliser utan också rätt poliser. För att upprätthålla rättssäkerheten och säkerheten behöver poliser en bra grundutbildning och kontinuerlig fort- och vidareutbildning. Polisförbundet vill därför att polisutbildningen reformeras till en 3-årig högskoleutbildning samt att tillgången till fort- och vidareutbildning ökar både i det akademiska utbildningssystemet och hos Polismyndigheten. På så sätt kan polisens kunskaper och förmågor snabbare anpassas efter omvärldsförändringar och kompetensutveckling blir en mer integrerad del av arbetslivet.



Stärkt personligt skydd

Medan fler poliser, rätt poliser och frågan om att låta poliser ägna sig åt just polisarbete är frågor av mer övergripande karaktär så finns också frågor mer på detaljnivå som behöver lösas för en stärkt säkerhet och en minskad utsatthet. Här är några exempel:

Stärkt skalskyddet

Det skalskydd av stationer och arbetsplatser som många poliser uppfattar som otillräckligt måste stärkas. Attacker mot polishus i bland annat Helsingborg, Malmö, Katrineholm och Södertälje utgör konkreta exempel på att det finns personer och grupperingar som inte drar sig för att attackera den här typen av mål. Attackerna visar att behovet av skalskydd har förändrats över tid och att en förstärkning är nödvändig.

Stärkt identitetsskyddet

Polisers namn måste bli svårare att ta reda på än i dag när det framgår av tjänstelegitimationen (som även innehåller personnummer) samt finns med på anmälningar. Med namn och personnummer, men även med enbart namn, går det i dag att söka rätt på information som sedan används för att rikta hot inte bara mot den enskilde polisen utan också mot dennes närstående. Den utsatthet som blir följderna av ett bristande identitetsskydd är inte acceptabel. Därför bör också offentlighetsprincipen i sin nuvarande form – som innebär att exempelvis folkbokföringsuppgifter som adress och namn på barn är offentliga – också ses över.

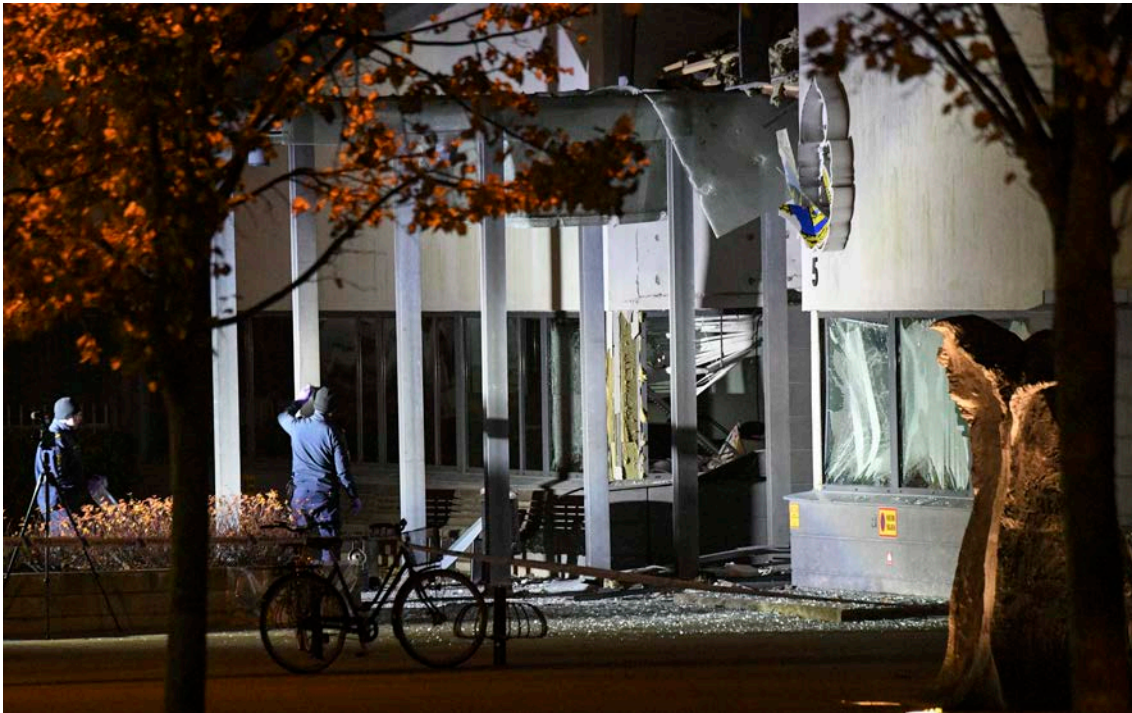


Foto: Johan Nilsson/TT

Skärp kraven kring utrustning

Ballistiska hjälmar och tunga västar måste vara personliga och väl utprovade. I dag har alltför många poliser tillgång till ballistiska hjälmar och tunga västar som inte är personliga, vilket innebär en säkerhetsrisk. Generellt, även när det gäller annan utrustning som lätta västar, sköldar, fordon med mera så måste större fokus läggas på säkerhet och arbetsmiljö.

Större uppbackning från samhället

För den som har ett så utsatt och samhällsbärande yrke som poliser har är det också viktigt att utsattheten tas på allvar och att hot och våld mot polis-kåren leder till kännbara konsekvenser. Annars upplevs signalen från samhället vara att utsatthet är något poliser ska tåla. Därför vill Polisförbundet se flera åtgärder när det gäller brottsrubriceringar, brottspåföljder och rätten till kränkingsersättning:

Följ upp blåljussabotage

I enlighet med Blåljusutredningens förslag och regeringens proposition införs brottet blåljussabotage

I januari 2020 för att markera allvaret i attacker mot blåljuspersonal samt mot fordon som tillhör blåljuspersonal. Men för att den nya brottsrubriceringen inte ska bli tandlös krävs också att straffskalan sedan används på ett sätt som visar på brottets allvar. Det här behöver följas upp.

Skärp straffen för våld och hot

Straffen för hot och våld mot tjänsteman kommer att skärpas, men bara för de grova brotten. För att markera allvaret i brotten, men också för att ge poliser en större känsla av upprättelse när de utsatts, behöver även straffen för brott av normalgraden skärpas.

Stärk rätten till kränkingsersättning

Poliser måste beviljas kränkingsersättning i högre utsträckning. Avslag till kränkingsersättning med motiveringen att poliser ska tåla hot och våld i arbetet måste vara något som sker endast i undantagsfall och inte tillämpas som närmast en generell regel. Frågan är viktig för att polis-kåren ska känna att de har samhällets stöd i det många gånger svåra och riskfyllda arbete de utför.

Om undersökningen

Novus Opinion har på uppdrag av Polisförbundet genomfört en medlemsundersökning om bland annat polisers syn på hot och våld i arbetet. Fältperioden var 14 maj–6 juni 2019.

2 943 webbintervjuer genomfördes bland Polisförbundets medlemmar i yrkesverksam ålder. Urvalet har dragits slumpmässigt ur Polisförbundets medlemspanel. Svaren har skett anonymt.

De 2 943 svarande som genomfört hela webbintervjun utgör 59 procent av nettourvalet. Det finns enligt Novus inget som tyder på att bortfallet skulle snedvrider resultatet. Undersökningen ses som åsiktsmässigt representativ för den grupp som skulle undersökas och de slutsatser som presenteras i undersökningen gäller hela Polisförbundets medlemskår.

